

მწეშანი

მწეშანი კთილმანი სული
თვისი დაჰსდვის ცხოვართათვის
იანი. 10—11.

№ 9

1883—1908 წ.

15 მაისი

იმაერთის ეპარქიის სამღვდლოების დეპუტატების უკანასკნელი კრების გამო.*

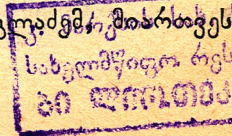
ერთი სერიოზული და მნიშვნელოვანი კითხვა, რომელსაც სამღვდლოების კრება უნდა აქვედღეს თავის უმთავრეს ყურადღებას, არის სანთლის ქარხნის წარმოების საქმე, მაგრამ, სამწუხაროდ, ამ მნიშვნელოვან კითხვასაც არ მიაქცია ყურადღება უკანასკნელი სამღვდლოების კრების დეპუტატებმა. დეპუტატები ვერ ეღიროსა ჯეროვან ანგარიშს, თუმცა სამღვდლოების კრებაზე წინეთ იყო დადგენილი, რომ სანთლის ქარხნის წარმოების ანგარიში წინ და წინვე იბეჭდებოდეს ადგილობრივ გამოცემაში, მაგრამ არ იქნა და არა, რომ ეს ანგარიში დაბეჭდონ. ჯერეთ სულ უბრალო კითხვების გარჩევით დაღალვენ სამღვდლოების დეპუტატებს და როცა ერთი ორი დღის მეტი აღარ დარჩება ქუთაისში დარჩენისა მიაჩნებენ რაღაცა ქალღმერთს დაწერილ ანგარიშის ციფრებს, სწორედ იმ დროს, როცა სამღვდლოების დეპუტატები სახლში მიეშურებიან. ამ დროს ყელაფერზე თანხმდებიან და კრიტიკულ განხილვაში აღარ შედიან.

უკანასკნელ კრებაზე უნდა აღრჩეულიყო სანთლის წარმოების საქმის მმართველი. სამღვდლოება ამ აღიარებდა ბლადიმირის მღვდელი იუსტინე ფანცხვა და მღვ. სილოვან შუბლაძე. რომელიც ეპისკოპოსისაგან იყო წარმოდგენილი. ორივეს თანასწორი კენჭი აღმოუჩნდათ. ბოლოს უნდოდათ კენჭის ყრა ხელახლა. დეპუტატმა სპირიდონ ლეკვეიშვილმა განუცხადა კრებას, რომ მღვდელი სილოვან შუბლაძე დატვირთულია მრავალი შვილებით და ძლიერ ღარიბ მრევლში სცხოვრობსო

და ამიტომ სამღვდლოების კრება წნეობით ვალდებულია დაეხმაროს და გადმოიყვანოს ქუთაისში და შეძლება მისცეს რიგიანად ცხოვრებისაო. მამა ლეკვეიშვილს თანამოაზრენი აღმოუჩნდენ კრებაზე. როგორც სჩანს მამა ლეკვეიშვილი და მისი თანამოაზრენი უმთავრეს ყურადღებას აქცევენ როგორმე ნივთიერად გაჭირვებულს მღვდელს დაეხმარონ განსაკუთრებით ვისაც ცოდვანი შვილები ჰყავს და სანთლის ქარხნის წარმოების საქმე თავისთავად კარგად წარმართება!?. ბოლოს კრებამ გარდასწყვიტა: წარედგინოს ყ-დ სამღვდლოს და მან აღიარებოს ის, რომელსაც საუმჯობესოდ იცნობდეს ამ ორთა შორისო. ამით სამღვდლოებამ თავის უფლებას უარი ჰყო და ყ-დ სამღვდლომ აღიარებია ის რომლის თხოვნაც მიეღო ამ თანამდებობის მიცემაზე და კრებას გადმოსცა.

ამის შემდეგ წარმოსდგა კრების წინ მმართველად ყოფილი მღვდელი ამ. ფოფხაძე, დაიკავა ხელში ერთი ნაგლეჯი ქალღმერთი და დაიწყო კითხვა სანთლის ქარხნის და სანთლის საწყობის საქმის წარმოების ანგარიშისა. ამა და ამ თვეში შემოვიდა ამდენი ათასი მანეთი, ამა და ამ თვეში შემოვიდა ამდენი ათასი მანეთი, ამა და ამ თვეში შემოვიდა ამდენი ათასი მანეთი და ამ შემოსავლის ანგარიშს მოუთხრობდა კრებას სანამ ოცდა ხუთი ათას მანეთს არ აღემატა. დეპუტატები, აღტაცებაში მოსულნი ამდენი შემოსავლით, ადგნენ და ფეხზე დგომით დიდი მაღლობა გამოუცხადეს. შეაწყვეტინეს ანგარიშის კითხვა, რადგან უმნიშვნელოდ მიიჩნიეს ანგარიშის კითხვისათვის დროს დაკარგვა!.. დეპუტატების ამისთანა აღფრთოვანებით ისარგებლეს „კონტროლერებმა“ მამა ი. ტაბიძემ, მღვ. დევიძემ და თომა დუგლადემ, მმართველს

*)იხლე „მწეშანი“ № 8 1907 წ

თხოვნა კრების თავმჯდომარეს და ითხოვეს ფულით ჯილდო, რადგან სანთლის შემოსავლის კეთილად წარმატება არ მოხდებოდა, რომ მათ მეტი შრომა არ მიეღოთ და არ დაეცვათ სანთლის საწყობის ინტერესები...

დკპ დ. ღამბაშიძე. ძლიერ გასაკვირვლად მიმაჩნია დებუტატების ზოგიერთი მსჯელობა ამ უკანასკნელ ხანებში. ბევრად უკეთესად სჯიდნენ და აზნოვნობდნენ წინეთ დებუტატები როცა სემინარიელები ორი-სამის მეტი არ იყო. დღეს როცა სემინარიელები ამდენი ესწრებიან და როცა უკეთეს მსჯელობას მოელი მათგან ისეთ უსაფუძვლო მსჯელობას ხედავ, რომ კიდევ გერცხვინება მისი გამხელა შეგნებული საზოგადოებისათვის. ავიღოთ თუ გინდ ეხლანდელი კრების რეზოლიუცია. ფეხზე დგომით გამოუცხადეთ მადლობა მამა ამ. ფოფხაძეს და რაზედ? ერთი თქვენგანი ვერაფერს ვერ იტყვის. იმას ხომ ანგარიში არ დაუსრულებია, ან რა შეიტყვეთ თქვენ? სანთლის ქარხანაში ცვილი სანთელი და დამზადებული მრავალჯერ გაიყიდება, მაგრამ წმინდა მოგებას აქედან ვერ შეიტყობთ. თქვენ უნდა გეკითხათ: რამდენი შემოვიდა ფუთზე წმინდა მოგება და მაშინ გაიგებდით ჩვენი სანთლის მდგომარეობის საქმეს. აგერ წინაზე ერთი პატივცემული მმართველი დეკ. ბრძანებდა, რომ წმინდა ხალასი მოგება თოთხმეტი ათასი მანეთი მაქვსო, მაგრამ ბოლოს აღმოჩნდა, რომ მიბარებულ ფულს 14,000 მ. აკლდა ასი მ., ხალასი მოგება ერთი გროშიც არ ჰქონდა!

1897 წელში როცა მე ვაწარმოვებდი სანთლის საქმეს 8000 მანეთამდე შემოვიდა. იმდროს აქეთ სანთლის წარმოების საქმე უფრო გაფრცვლდა. გთხოვთ შემატყობინოთ, მ. ამბროსი, რამდენი გაიყიდა სანთლიე საანგარიშო წელში?

მღვ. ამ. ფოფხაძე. სანთელი გაიყიდა 740 ფუთი.

დკპ დ. ღამბაშიძე. რა დაგიჯდათ თითო ფუთი?

როგორ ყიდულობთ ფუთს დამზადებულს სანთელს?

მღ. ამ. ფოფხაძე. დამზადებულ სანთელს ვყიდულობთ სამ თუმნად.

დკპ დ. ღამბაშიძე. მაშასადამე ფუთში მოგიგიათ თქვენ ერთი თუმანი. 7400 მ. შემოგივიდა წმიდა მოგება?

მღ. ამ. ფოფხაძე. დიად 7400 მ. უნდა იყოს წმიდა მოგება.

დკპ დ. ღამბაშიძე. თქვენ მართალს არ ამბობთ. ჯამაგირს რას იღებს მმართველი? სახლის ქირას რას აძლევთ? დასახლევს რას იხდით? საყარეულოს რას აძლევთ? გამოიანგარიშეთ ყველა ესეები და მითხარით წმინდა მოგება რა დაგრჩა?

დკპ. ი. ტაბიძე. რამდენი შეიტანეთ სასწავლებლებში და რამდენი დაგრჩათ ფულები სთქვით?

დკპ. დ. ღამბაშიძე. ტყუილა ეხმარებით, მამაო, იუსტინე. მაგას არავინ ჰკითხავს მ. ფოფხაძეს. გამოდით ყველა ხარჯებს და წმიდა მოგება რა რჩება სამღვდლოებას, აი ეს გვითხარით. როცა დაგვიმტკიცებთ, რომ წმიდა მოგება მეტი ყოფილა მაშინ გამოგიცხადებთ მადლობას, თორემ, მე როგორც ვხედავ, თქვენ სამღვდლოების მადლობა არ გეკუთვნის. წინანდელ 8000 მანეთზე კი არ მოგიმატინათ ორი ათას მანეთამდე დაგიკლიათ და რაზედ უნდა გამოგეცხადოსთ მადლობა, ან რევიზორებს რაზედ უნდა მიეცესთ საჩუქარი როცა მათ რევიზორობაში იმდენი სანთლის ფულია წადებული გარეშე პირებიდან, რომ არასოდეს არ გატანილა სანთლის საწყობიდან ამდენი ფულები.

რევიზორები. ჩვენ გვწერდნენ ფულები მიეცითო და აძლევდნენ. რას ვიზემდით ჩვენ?

დკპ. დ. ღამბაშიძე. გთხოვთ თქვენი ერთი პროტესტი მაინც წაგვიკითხეთ, რომ თქვენ ასე უთავბოლოდ ფულების გასესხებისა წინააღმდეგი იყავით. სანთლის საწყობი განრეკილია და თქვენ კი ჯილდოს თხოვილობთ, რადგან საქმე კარგად მიდიოდაო დიად, კარგად მიდიოდა საქმე და კარგი კონტროლერობა გაგიწევიათ!..

ეტყობა ანგარიშს, რომ დიდად დახმარებინართ... რად ფარავთ ანგარიშს? რატომ არ აცხადებთ რა ჰქონდა სანთლის საწყობს შემოსავალი და რაში რამდენი დაიხარჯა? ვის გაუგონია ნაგლეჯ ქალღმერთებზე ანგარიშის წერა? რატომ არ გამოგზავნეთ ანგარიში დასაბეჭდათ? თუკი სხვაგან სავალდებულოდ მიიჩნიათ ანგარიშების გახეთქებში ბეჭდვა ჩვენში რატომ არის სასირცხლოდ მიჩნეული ანგარიშების ბეჭდვა?

საქვეყნოდ გამოცხადება ანგარიშებისა ესირცხვება მხოლოდ მათ ვინც სიბნელით სარგებლობს. სიბნელის მოტრფიალე ჩვენში ხომ ბევრია!.. ყველაზე მეტად სამწუხარო ის არის, რომ ჩვენში ამ სიბნელით მოტრფიალეთა თაყვანსა სცემენ და მათ რჩევაზე დადიან!..“

სხდომა გათავდა ისე, რომ ვერც ერთმა დეპუტატმა ვერ გაიგო, თუ რამდენი შემოსულა წმინდა მოგება სანთლის ვაჭრობიდან საანგარიშო წელიწადში. ამ გაუგებლობას ხელს უწყობდა მამა იუსტინე ტაბიძე, რომელიც ვექილივით იღგა და იცავდა მმართველს.*)

ღმერთ წინაშე დასაძრახავი არ არის მამა ტაბიძე, რომ დაეხმაროს თავის მონათესავეს, მაგრამ საზოგადოების საქმეში ნათესაობას კაცმა ყურადღება არ უნდა მიაქციოს.

სალამოს ერთს სხდომაზე თავსმჯდომარემ მისცა კრებას კითხვა, რომ აღერჩიათ რევიზორ-კონტროლერები სანთლის საქმის წარმოებისა. ცოტა ხნის ბაასის შემდეგ კრებამ აღირჩია ამ თანამდებობაზე დეკ. დ. ლამბაშიძე, მღვ. მ. შანიძე და მღ. ჩოხონელიძე.

დეკ. დ. ლამბაშიძე რადგან სასყიდელი არ დაუნიშნეს კონტროლერებს თითქმის ყველა უარს ამბობს რევიზორობაზე. ეს სირცხვილია

ჩვენთვის. სადა აქვს ჩვენს სანთლის ქარხანას იმდენი საშუალება, რომ ყველას ასე უთავბოლოდ აძლიოს ჯამაგირები. მე დიდის სიანოვნებით ვიკისრებ, რასაკვირველია, სხვებთან ერთად რევიზორობას მხოლოდ იმ პირობით, რომ კრებამ ეხლავე გამოგვიცხადოს თუ რა უფლება გვექნება ჩვენ.“

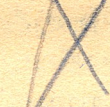
კრებამ მოსთხოვა ლამბაშიძეს თუ როგორი უფლება სურს მას ექმნეს როგორც სანთლის წარმოების საქმის რევიზორს. „მე მსურს, განაცხადა დეკ. დ. ლამბაშიძემ, რომ ყოველ დროს მოვანდინოთ რევიზია როგორც სანთლის საწყობში ისე სანთლის ქარხანაში და რაც სანთლის საქმის წარმოებას ხელს შეუწყობს მოვაყვანინოთ სისრულეში; მოვანდინოთ ფიცხელი კონტროლი სანთლის ცველის შემოწმებაში. ამასთან არავის არ მიეცეს ფულების სესხების უფლება სანთლის საწყობიდან, როგორც ეს სწარმოებდა დღემდის და არავის არ ექნეს უფლება სანთლის ფულები დაიხმაროს რამეზე სამღვდლოების კრების ნება დაურთველად.“

ზოგს ეს სიტყვები მოეწონა და ზოგნი კი ამბობდნენ, თუ ეს უფლება მიენიჭა ლამბაშიძეს მაშინ მშვიდობით! ნულარავის ნუ აქვს იმედი სანთლის საწყობიდან ფულების გამოტანისა!..

კრებამ აირჩია ერთხმად დეკ. დ. ლამბაშიძე და წევრებად მასთან აღირჩია მ. შანიძე და მ. ჩოხონელიძე. ამით გათავდა კრება და სხდომა მეორე დღისათვის გარდაიდა.

დამსწრე.

(გაგრძელება უფრო სინტერესო იქნება.)

იმერეთის მთავრის საღვდლოების საშუალებაზე.

4 ივნისისთვის დანიშნულია იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოების დეპუტატთა კრება. რა თქმა უნდა ყოველ დეპუტატის მოვალეობაა, წინ და წინვე გაითვალისწინოს ის საკითხები, რომელიც მან ასე თუ ისე უნდა გადასწვიტონ. მე მინდა მივაქციო სამღვდლოების ურადლება ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელზე. კრებას სხვათა შორის მოხსენდება მდგომარეობა ამ სას-

*) უნდა იცოდეთ, რომ ფო—ძე, ტაბიძე, ლე—ლი. ფხა—ძე და ჭეიშვილი ნათესავეები არიან და ამისათვის მიიტანეს იერიში ბესარიონ ეპისკოპოსის დროს, ლამბაშიძეზე, ჩამოართვეს სანთლის ქარხნის მმართველობა და ძველებურად დაისაკუთრეს მისი გამკებლობა. ჩვენი სამღვდლოება კი ერთს მმართველად ნიშნავს მეორე ნათესავს კონტროლერად და მიტოვებულად იმდენ ჩვენი სანთლის ქარხნის საქმას წარმოება ასე კარგად!..

წავლებლის. სამღვდელთა მისთვის ფულს გადადებს და რემონტის ფულს. სასწავლებლის შეკეთება (რემონტი) აუცილებელია, ამას დამტკიცება არ უნდა იმისთვის, ვინაჲც შენობა უნდას. აკრთვე ამ სასწავლებლის შესანახი ფულიც უნდა იკისროს სამღვდელთა, თუ უნდა, რომ სასწავლებელმა იარსებოს. წინა კრებებზე სამღვდელთა უნდა ამბობდა სასწავლებლის შენახვაზე და თავის აზრს იმითი ასახულებდა, რომ ასეთი სასწავლებელი არ გვინდა, გადაკეთდეს გამანაზიად მერე შევინახავთ. ასეთი აზრი რა თქმა უნდა მისაწინაა.

ესა სასულიერო სასწავლებელში ჰოგრაფია შეცვლილია—გურსი ჰოგრაფიისა* აქლია მხოლოდ ასალი ენები და ესეც იმითომ, რომ ფული არ არის მასწავლებლების დასაქირავებლად. არსებულ ოთხ კლასს რომ კიდევ მიემატოს ოთხი, გვექნება 8 კლასი (გამანაზი). ეს კლასები სასულიერო სასწავლებლის შენობაში, თუ შესაფერი რემონტი იკისრა სამღვდელთა. მე ვფიქრობ, სამღვდელთა კრებამ იმას უნდა მიაციციოს უმთავრესი ურადება, რომ როგორმე 8 კლასიანი სასწავლებელი ექმნეს. ერთი მისწავლე ბ., რომელმანაც სასულიერო სასწავლებელი დაამთავრა, თფილისის სემინარიაში არ მიიღეს; დაჰზირდნენ: მოემზადე და მასში დაგიშვებთ ეკზამენებზე. მაისიც მოვიდა, მაგრამ ამ მისწავლეს ესა სემინარიის მთავრობისაგან შემდეგი შინაარსის ქაღალდი მოუვიდა: „ეკზამენებზე დაგიშვებთ მარიაშობის თვეში იმ შემთხვევაში, თუ იმერეთის სამღვდელთა შემოიტანს ტფილისის სემინარიის შესანახ ფულს (90⁶/₇, 190⁷/₈, და 190⁸/₉ წლებისა), აქედან შეიძლება ის დასკვნა გამოიყვანოს კაცმა, რომ უკეთუ იმერეთის სამღვდელთა არ შეიტანს ამ წლების ფულს ტფილისის სემინარიაში, არც იმათ მიიღებენ იქ ვინც ესა ათავებს კუთარისას. სასწავლებელს (53 მისწავლე, და შეიძლება ისინიც დაითხოვონ, ვინც ესა იქა სწავლობს. თუ ამ ფულს გადაიხდას სამღვდელთა, უკეთესი არ იქნება 4 კლასი ქუთაისშივე მოემატოს სასულიერო სასწავლებელს? შეიძლება ეთხოვონ მთავრობას, ისიც დასთანხმდეს და ამ სასწავლებელს გადასცეს ის ფული, რომელიც ქუთ. სემინარიისთვის არის გადადებული.

საფიქრებელია, რომ ასეთი სასწავლებლის დაარსებას მთავრობა დასთანხმდეს, რადგან რუსეთში კიდევ გაუხსნიათ ასეთი სასწავლებლები. თვით ქუთ. სასულიერო სასწავლებელმა ამ დღეებში მიიღო ქაღალდი

სინოდის, რომელშიაც სწერია: „ქუთ. სემინარიის ბიბლიოთეკა გვიჩვენია სასულიერო სასწავლებლისთვის, მხოლოდ იმ ჰირობით, რომ უკეთუ ქუთაისში გაიხსნას სასწავლებელი საშუალო სასწავლებლის კურსით, მაშინ ეს ბიბლიოთეკა მას გადაეცემა.“*)

გიორგობა.

დღევანდელს დღეს ეწოდება „გიორგობა“, მიტომ რომ წმიდა ეკლესია ლოცვით იხსენიებს წმ. გიორგის ცხოვრებას და ღვაწლს.

წმიდა გიორგის დიდი პატივით სიყვარულით იხსენებს განსაკუთრებით საქართველოს ეკლესია და ხალხი. ეს სიყვარული წმ. მოწამისა გამოიხატება იმაში, რომ საქართველოს ეკლესიამ დააწესა საჯუთრად დღესასწაული წმ. გიორგისა გარდა 23 აპრილისა, კიდევ 10 ნოემბერს და ხალხმა კიდევ შესწირა ეს თვე წმ. მოწამეს და უწოდა მას სახელად გიორგობისთვე; საქართველოს ყველა კუთხეე ში—ამერეთ იმერეთში, რაც უფრო დიდი და პატივცემული ეკლესია—სალოცავებია, აგებულია წმ. გიორგის სახელზე, ხალხს სწამს წმ. მოწამის ძალი და კადნიერება წინაშე მღვთისა და ამიტომ მადის ამ სალოცავებში წმ. გიორგის თაყვანის საცემლად. სოფლებიც კი არი წმ. გიორგის სახელზე (მგ ს. გიორგი წმინდა კახეთში), ხოლო სახელი „გიორგი“ ხომ ისრვეე გავრცელებულია ქართველ მამა კაცთა შორის, როგორც „მარიაში“ და „თამარი“ ქალთა შორის.

რატომ არის, რომ ქართველი ხალხი ამ რიგად პატივს სცემს წმ. გიორგის? მიტომ, რომ, თანხმად გარდმოცემისა, რომელიც არ უნდა იყოს მოკლებული ნამდვილს ისტორიის ნიადაგს, წმ. გიორგი იყო ტომით კაპადოკიელი ქართველი, ახლო ნათესავი წმ. ნინოსი, ჩვენი განმანათლებლისა; მიტომ, რომ მისი მოწამებრივი ღვაწლი ესოდენ დიდი იყო, რომ ეკლესიამ არ აკმარა მას ჩვეულებრივი სახელი მოწამისა და ზედ დაართო წოდება „დიდი და მთა-

*) ჩვენ ეს წერილი ვაზეთ „ამირანი“-დან გადმოვბეჭდეთ არა მიტომ რომ ვითომ რამე მნიშვნელობას ვაძლევდეთ მას. ამ სტატიას მიზნათ აქვს დასახული სამღვდელთა მოტყუება. ამაზე დაწვლილებით შემდეგ ნომერში მოუთხრობთ მკითხველებს.

ვარ“ მოწამისა; კვალად მიტომ, რომ წმ. გიორგი იწაშა ქრისტესთვის ახლო იმ დროსთან, როცა ქართველები განათლდნენ ქრისტეს სწავლა-მოძღვრებით.

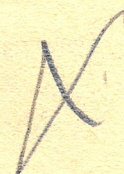
არის მსგავსება წმ. გიორგის ცხოვრების და ქართველთა ისტორიულ თავგადასვალის შორის. ბევრი ტანჯვა, წამება და წვალება დაითმინა წმ. გიორგიმ მრისხანე დეოკლიტიანესაგან ქრისტესათვის და მისი რჯულისთვის და მიიღო კიდევ გვირგვინი მოწამისა. ბევრი სისხლი დასთხია, ძვირფასი და სასიქადულო შვილებების სისხლი შესწირა ქართველთა ქრისტეს სჯულს; მთავარ მოწამის გიორგის ხატი დროშაზე და გულზე ამხნევებდა ქართველს მხედრებს და წამებულებს ურჯულოებთან შეტაკების დროს, ამრიგათ ქართველთა ერმა წმ. გიორგი გაიხადა ეროვნულ წმინდათ, ქართველთა მფარველ-პატრონად და ყველა გაჭირვებაში მიმართავდა მას. ქართველთა ერმა დაიმსახურა სახელი ჯვაროსანი ერისა, სახელი მოწამისა და ქრისტესთვის წამებული ერისა.

იცვალნენ დრონი. ქართველს ხალხს კარზე მოადგა მტერი არა ნაკლებ მედგარი და ძლიერი იმაზე, რომელიც უწინ მოსდგომია. ეს მტერი ეუბნება მას, არ არის ღმერთი, არ არსებობდა ქრისტე, რჯული, სარწმუნოება მოგონილია მღვდლებისგან შენ გასაყვლეფად და თავისი ჯიბეების და მუცლების გასასქელებლად, რად გინდა ეკლესია, შედენე შიგ ძროხები და ღორები, რად გინდა ხატები, მორთულ-მოკაზმული ოქრო ვერცხლი თვალმარგალიტებით, აიღე ხელი რჯულზე, ანგრიე, სწვი, ანადგურე! სულმოკლენი ყოველთვის ყოფილან — იყვნენ უწინაც, გამოჩნდნენ ეხლაც.

დაფიქრდი და ღრმად დაფიქრდი, ქრისტეს მოსავო ქართველო; მიიხედ-მოიხედე გარშემო, შენა დგებარ დიდი და ღრმა ჯურღმულის პირზე, შენი შიგ ჩავარდნა ადვილია, მაგრამ არც გადარჩენაა საძნელო. შეხედე ბუნებას, მან გაიღვიძა ცხოველს მყოფელი გაზაფხულის გავლენით ძილისაგან; გაიღვიძე შენც, რომელსაც დაგწოლია გულზე ურწმუნოების და ღვთის უარყოფის მაჯლაჯუნა, გაიღვიძე ცოდვილი ძილისაგან, შეისხი პირზე ცხოველი წყალი ქრისტეს სწავლისა, განიშორე ქუქყი შურიანობისა, მტრობისა, სიძულვილისა, ყოველივე მანკიერებისა და სიბილწისა; იარე

ეკლესიაში, ისმინე იქ ქადაგებული სიტყვა ღვთისა, წმინდა გიორგისებრ მძლე ექმენ ბოროტების ვეშაპს, გიყვარდეს მტრები, ევედრე უფალს და გაყენოს გასწორების გზაზე; მაშინ ცხოველს მყოფელი სხივები მაცხოვრის სწავლისა გაათბობენ და დაალობენ შენს გაქვავებულს დაობებულს გულს. წმიდა დიდი მოწამე და ძლიევა მოსილი გიორგი გიძლოდეს შენ სარწმუნოების კეთილს გზაზედ. აჩქიმ. ჰიარსო.

ყ. ხატი

რუსეთი და ოსმალეთი.

(წერილი გერმანიიდან)

აგერ ორი თვეა რაც რუსეთის გაზეთები და განსაკუთრებით კი კავკასიის პრესა დიდი აღელვებით განიხილავს ომიანობის საკითხს. როგორც ქართული გაზეთებიდან ამოვიკითხეთ ბევრმა ოსმალეთის ქვეშევრდომთა დასტოვა სოხუმის ოლქი და დაბრუნდა ოსმალეთში, რუსეთიდან ჯარები და იარაღი გადააქვთ ბათუმს და ყაზისსკენ.

ყოველივე ეს ცნობა ამაღელვებელია თვით იმ ადგილზე მყოფთათვის, სადაც ეს შზადება ხდება, მაგრამ სრულიად სხვა მნიშვნელობა აქვს გარეშე მეთვალყურესთვის.

ჩვენ საჭიროდ ვთვლით მკითხველს ვაუწყოთ ევროპის აზრი ამ საკითხზე, რომ ამნაირად ბევრ ზღაპრულ გარდმოცემებს შესაფერი ფერი დავდოთ.

პირველ ყოვლისა კი საჭიროდ ვთვლით რამოდენიმე სიტყვით რუსეთის საჯარო პოლიტიკაზე შევეხოთ ბაქანის კუნძულის სახელმწიფოებთან დამოკიდებულებაზე.

უკვე საუკუნეზე მეტია, რაც რუსეთი ცდილობდა და ცდილობს უპირველესი ადგილი ჰქონდეს ოსმალეთის ბედობლის გადაწყვეტაში, ამ მიზნით იგი ყოველთვის მონდომილი იყო თავისი გავლენა გაეძლიერებია კონსტანტინებოლში, ამავე მიზნით იყო დაწყებული ომი ბოლგარელთა განსათავისუფლებლად, რომელიც რუსეთის გამარჯვებით გათავდა, ამავე მიზნით რუსეთი დიდ მნიშვნელობას აძლევდა ბოლგარელთა და სერბიელთა მეგობრობას და წარსული პოლიტიკური ისტორია ამ ორ პატარა სამეფოთა, არა ერთ მაგალითს გვიჩვენებს რუსეთის ძლიერი გავლენისას. ბაქანის საეკლავ

სიხ საქმეებში კი რუსეთის გავლენა თითქმის ბატონობას უდრის.

მიუროცუცევის ხელშეკრულობის ძალით 1897 წლიდან ბალკანის საქმეებში საერთო მოქმედება ხელდასრულდა და ავსტრო-ვენგრიას. ამ ხელშეკრულობის ძალით ყოველივე გადაწყვეტილება ამ ორ სახელმწიფოთა ოსმალეთის საქმეებში უნდა ერთი ერთმანეთის თანხმობით მომხდარიყო. მაგრამ ეს ხელშეკრულება ფაქტურად უკვე დადგეუფდა და აქ არის საშიში მხარე ამ საკითხისა.

ყოველი დაკვირვებული მკითხველისათვის ვინც პოლიტიკას და უბრალო ქორს არჩევს ცხადია, რომ რუსეთს და ავსტრო-ვენგრიის მეგობრობა ვერ გაგრძელებოდა დიდ ხანს. ამ მხრივ ამ ორ სახელმწიფოს სრულიად წინააღმდეგი მისწრაფებანი აქვთ.

რუსეთი შეზღუდულია თავის საერთაშორისო უფლებებში. მას უფლება არა აქვს შივი ზღვის სამხედრო ფლოტი სტამბოლს და დარდანელს გააცილოს.

ავსტრო-ვენგრიას არა აქვს კარგი ნავთსადგურები, რითაც მისი სავაჭრო განვითარება შეზღუდულია, ამიტომ იგი ცდილობს ოსმალეთის ნავთსადგურებთან რკინის გზებით შეერთებას, რაიცა უკვე გადაწყდა მით რომ ოსმალეთმა ნება დართო ავსტრო-ვენგრიას საფინანსო რკინის გზის გაყვანისა. ამ რკინის გზას დიდი მნიშვნელობა აქვს ავსტრო-ვენგრიის მომავალი განვითარებისათვის. რადგან იგი შუაზე სჭრის ოსმალეთის სამეფოს და ამ ნაირად ხმელთა შუა ზღვას უერთდება, როდესაც გაზეფებმა გამოაქვეყნეს ეს ამბავი, დიდი აღუზაური ატყდა; ექვ გარეშეა, რომ ამჟამად რუსეთსა და ავსტრო-ვენგრიის მეგობრობაზე ზედ მეტია ლაპარაკი, რადგან იგი უკვე შეწყვეტილია.

ამასთანავე გავარდა ხმა ომიანობისათვის მზადებაზე. ცხადია, რომ ავსტრო ვენგრიის გაძლიერება ბალკანზე, რუსეთის დასუსტებას ნიშნავს, მაგრამ ამ მოფლენას უნდა შეუარაგდეს ის მოფლენები, რომლებიც იერუსალიმის მართლმადიდებელ საზოგადოების დასახლებით და რუსის ბერების პალესტინაში გადასახლებით უნდა დასრულდეს საგარეო პოლიტიკა დაეცვათ.

როდესაც ევროპის სახელმწიფოში, რომელიმე კუთხეში გამოაგრებას ფიქრობენ ისინი გზავნიან მისიონერებთან ერთად ფულს და ვაჭრებს. რუსეთი

კი მათ მაგალითს ეჭვ წაბადავს, რადგან მის ვაჭრობას საზღვარ გარეთ ამ ჟამად ძირიელ მცირერდი მნიშვნელობა აქვს.

ამ ნაირად ჩვენ დავინახეთ რომ ავსტრო ვენგრიის მოქმედებამ რუსეთი ააღელვა, მზადება დააწყებინა, მაგრამ საქმე ამით არ თავდება. ავსტრიას უკან სდგას გერმანია, რომელიც ეგრეთვე დაინტერესებულია რუსეთის შესუსტებაში ოსმალეთში და ამ ნაირად მხარს უჭერს ავსტრიის პოლიტიკას.

ამით წათამამებული ოსმალეთი ჩვეულებრივ ძილიდან ერკვევა და ვითომდა მზადებას იწყებს.

მგონი მკითხველს არ დავიწყნია ოსმალეთის ჯარის შესევა სპარსეთის საზღვარზე, რომელიც როგორც იქნა ეხლა გათავდა. იკითხავთ, რა უნდა ოსმალეთის ჯარს სპარსეთში? ამის მიზეზი პირველ ყოვლისა სპარსეთის კონსტიტუციას, რომელიც ძალს უფრთხობს ოსმალეთის მთავრობას და მეორე მხრივ გერმანიის პოლიტიკა, რომ ოსმალეთის მისიანებით და კინკლაობით ისარგებლოს და უფრო მაგრად მოიკიდოს ფეხი მცირე აზიაში.

ასეთია საქმის ვითარება წარსულში და ამჟამად.

ეხლა შეუდგეთ მის გამოკვევას მოსალოდნელია ომი თუ არა?

ინგლისის მინისტრის გრეის წინადადება შემდეგ საშუალებას იძლევა საკითხის გადასაწყვეტად. იგი მოითხოვს მაკედონიისთვის გენერალ გუბერნატორის დანიშნვას ოსმალეთის ქვეშევრდომთაგან, სულ ერთია ქრისტიანი იქნება იგი თუ ოსმალის, მხოლოდ მისი გადაყენება საერთოდ ევროპიელ სახელმწიფოთა თანხმობით უნდა ხდებოდეს.

ამ წინადადებას არ ეთანხმება ავსტრო-ვენგრია. რუსეთის წინადადება მდგომარეობს შემდეგში: მაკედონიის გენერალ-ინსპექტორს თან უნდა ახლდეს მრჩეველებად რუსეთის და ავსტრიის აგენტი.

ამ ჟამად არსებობს ომის ამ ორ წინადადებათა შორის, რაიცა დიპლომატიური გზით გათავდება.

რაიცა შეეხება იმ საომარ მზადებას, რომელიც ვითომ რუსეთის და ოსმალეთის მხრივ ხდება, ევროპის პრესსა ამას ძლიერ გულგრილად უყურებს, რადგან ხმები ხშირად გადამეტებული არიან. და თუ კი რამ ამის მსგავსი ხდება ეს მხოლოდ უბრალო დემონსტრაციით უნდა ჩაითვალოს რომელიც ყოველთვის

დამხმარებელი მფლობელებს შეეუბნა,

ამნიარად ჩვენ შემდეგ დასკვნამდე მიგვიყვანა ევროპის პრესამ:

ამი ახლა მამაგადაში ანა მასალადნელი, რადგან მსმალეთს არ ძალუძს ვისთანმე ამის დაწეება მარტად, რომელიმე ეერამიელ სახელმწიფოს დახმარება კი ამ შემთხვევაში საერთო აურ ზაურს გამოაწეება და ეერამის სახელმწიფოებში. და ეს, რასაკვირველია, არც აგრე ადვილი საქმეა, შეიძლება რამდენიმე წლის შემდეგ ეს შეტაკება აუდილებელი გახდეს, მაგრამ ასეთი ამი აგრე უცბად არ დაიწეება, რადგან დღევანდელი დროის ამი აგრე ადვილი დასაწეები არ არის, მას ყოველთვის წინ მოსდევს უფრო რთული მომზადება და ფინანსური ცვლილებანიო.

დასასრულ ორიოდ სიტყვა შესახებ რუსეთის ახალ საგარეო პოლიტიკისა. ყოველი კავკასიელი-სათვის ცხადია თუ რამდენი ფული იხარჯება ამ ჟამად რუსეთის გავლენის გასაძლიერებლად სპარსეთში, ამას თან მიუმატოთ ინგლის-რუსეთის ხელშეკრულობა შესახებ სპარსეთისა, რაიცა ბევრს შრომას მოითხოვს რუსეთიდან და უფრო სერიოზული მნიშვნელობა აქვს რუსეთის საგარეო პოლიტიკისთვის. ამას გარდა ამ ჟამად სახელმწიფო სათათბიროში აღძრული კითხვა შესახებ ამურის რკინის გზისა ნათლად ამტკიცებს, რომ მართებლობა მთავარ ყურადღებას აქცევს შორეულ აღმოსავლეთში თავის წინანდელი გავლენის და ძალის აღდგენას.

თუმცა დღევანდელ დროს ჩვენ ყოველ მოულოდნელ მოვლენას ვართ შეჩვეული, მაგრამ ამ ორი უკანკანელი საკითხის გადაწყვეტა იმდენათ იმეორებს რუსეთის მართებლობის უზრადღებას, რომ შეუძლებელია ამავე დროს ბაქანის მდგომარეობა უფრო გამაწვავოს.

დ. დ.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

* * 4 ივნისისათვის დანიშნულია მორიგი კრება იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოების დებუტატებისა ქუთაისში. ამ კრებას, როგორც მათი მეუფების, ყ-დ სამღვდლო იმერეთის ეპისკოპოსის

გიორგის მოწერილობიდან სჩანს, განსახილველად და გარდასაწყვეტად აქვსთ 1) სასწავლებლის სამმართველოს ორი წევრის აღრჩევა სამღვდლოების მხრით 2) გამონახვა ფულებისა, 3000 მ. რომელიც ვერ გადაუხდია სანთლის საწყობს; 3) გაკეთება ფეხის ადგილებისა ცალცაკე სმოტრიტლისა და მისი თანაშემწისათვის; 4) გამონახვა ფულებისა ერთი შვეიცარიის და ორის მოსამსახურისათვის, რომელნიც სხვა მოსამსახურეთა ზედმეტად უნდა იყვნენ სმოტრიტლისა და მისი თანაშემწისათვის; 5) სამი მხრით შემოღობვა სასწავლებლის ეზოსი, 6) კაპიტალური რემონტი სასწავლებლის სახლის და ეკლესიისა; 7) გამონახვა საშუალებათა სასწავლებლის შენახვისათვის გარდა ნორმალური კლასების მოსამსახურეთ პირველი სექტემბრიდან 31 დემბრამდე 1908 წ. 8) გამონახვა საშუალებათა სასწავლებლის მღვდლის ჯამაგირის მოსამატებლად; 9) გამონახვა საშუალებათა ბინის ფულისათვის ზედამხედველისა; 10) გადახდა 30 მანეთისა რომელიც სესხებით მიუტიათ ნადზირატლისთვის, 11) გამონახვა ფულებისა ტელეფონის გასამართავად სასწავლებელში; 12) გამონახვა ფულებისა დასაწყისი სკოლის გახსნისთვის; 13) გამონახვა ფულებისა მეორე ნადზირატლის ჯამაგირისათვის; 14) ეპარქიალური ქალების სასწავლებლის საქმეებისამერ და 15) მსჯელობა იმერეთის ეპარქიის სანთლისა და საეკლესიო ნივნების საწყობების საქმეებისამერ. ამასთან ითხოვება მთავრობისაგან, რომ რწმუნების მოწმობები უნდა ჰქონდეს სამღვდლოების დებუტატებისაგანო.

არა გვჯერა, რომ სამღვდლოებამ ეს უკანასკნელი მოთხოვნები აღასრულოს. კრებაზე გამოცხადდებიან ისინი ვისაც შვილები ყავსთ სასწავლებლებში და ყველაფერზე დათანხმდებიან და სრლებით არ დაგიდევნენ საიდგან შეიტანონ ეს ფულები სამღვდლოებამ. წინანდელი თხოვნა სამღვდლოების კრებისა არ არის შეწყნარებული. მთელს რუსეთში ყველგან ნორმალური სასწავლებლები, კათედრის საკრებულოს ტაძრების, ეპისკოპოსების კანცელარიების და კონსისტორიების ხარჯი ხაზინას აქვს მიღებული და სამღვდლოებამ არა ხდება-არა. ჩვენში კი ერთი გროში ხაზინის ფული არ იხარჯება და ყველა ამ ხარჯებს სამღვდლოების ფულებიდან ითხოვენ!..

**** აკაკის იუზილი.** ჩვენი მსცოვანი და სახელოვანი პოეტი აკაკი პეტერბურლიდან ჩამოვიდა წარსულ სამშაფათს. პოეტი შედარებით ჯანმრთელად არის. წელს შემოდგომაზე შეურულოდება ორმოც-და ათი წელსწადი, რაც პოეტი მოღვაწეობს ეროვნულ მწერლობის ასპარეზზე. უეჭველია ქართველობა შესაფერის ელფერით და დიდებით გადიხდის თავის ვალს ბუმბერაზ მგოსნის წინაშე. ყველა ჩვენი ეროვნული დაწესებულებანი, რომელთა დაარსებაში ურევია მგოსანს მაღლიანი ხელი, ერთად შეიკრიბებიან, რათა პატივი სცენ პოეტის შესანიშნავ და სამაგალითო ღვაწლს. ქართველი ერისა და ქვეყნის საკეთილდღეოდ გაწეულს. („ნიშ.“)

**** ახალი შუხნალი „მოწაფე“.** ტფილისის მოზარდ ახალგაზრდობას—მოწაფეებს კ გულთაშვილის ინიციატორობით განუზრახავთ გამოსცენ ახალი ჟურნალი „მოწაფე“, რომელშიაც უმთავრესად თვით მოწაფენი მიიღებენ მონაწილობას. ხიამოვნებით მივეგებებით რა ამ კულტურულ განზრახვას, სრული იმედი გვაქვს, რომ ჩვენი მოზარდი ახალ გაზრდობა შესძლებს ღირსეულად აწარმოვოს თავისი ნორჩი საქმე, რადგან, რამდენადაც ჩვენ ვიცით, მაგისტვის ტფილისის ქართველ მოწაფეთ საკმაო ცოდნაც შესწევთ, ნიჭიც და უნარიც.

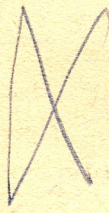
**** სალდათის მოკვლა.** „რეჩ“-ში დაბეჭდილია: „ქალაქ ხერსონში 7 მაისს შემდეგი უბედურება მოხდა: სალდათმა დეკანოსიძემ, როტის უფროსის კავიშიუკის რაღაც შენიშვნით უკმაყოფილომ, სტატა ხელი რკინის დიდ ჩაქუჩს და დაუშინა კავიშიუკს. ხმაურობაზე გაჩნდა ფელტფებელი კრავჩენკო, რომელმაც იძრო ხმალი და დაუწყა ჩება დეკანოსიძეს. როდესაც ხმლით ვერაფერი დააკლო, ამოიღო რევოლვერი, ორჯერ ესროლა და იქვე მოჰკლა.

**** თფილისის ვაჭართა შორის მოლაპარაკება** სასტიკი ღონისძიებანი იხმარონ შანტაჟისტების წინააღმდეგ.

**** დაპატიმრება უფიცარიში.** როგორც „გოლოს მოსკო“-ს ეენავიდან ატყობინებენ, იქ დაუპატიმრებიათ რამოდენიმე კაცი, რომელთაც აბრალებენ ტფილისში ერევნის მოედნიდან ფულის გატაცებაში მონაწილეობის მიღებას.

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივ სარწმუნოებასა და კეთილზნეობაზე.

ჩვენი ბრძობი

მაშინ შეახო თვალთა მათთა და რქვა მათ: სარწმუნოებისა თქვენისაებრ გეყავნ თქვენ. და მეყსეულად აღეხილნეს თვალნი მათნი.

ერთ დროს იესო ქრისტე იმყოფებოდა კაპერნაუმის ქალაქის ახლოს შემდეგ იაიროსის ქალის აღდგინებასა. აქ იესო ქრისტეს მისდევდა ორი ბრმა და დაუცხრომელად ღალადებდენ: შეგვიწყალე ჩვენ იესო ძეო დავთისო! როცა ქრისტე შევიდა სახლში ეს ბრმები მიუახლოვდენ ქრისტეს და ვევედრებოდენ შეწყალებას. იესო ქრისტემ უთხრა მათ: გრწამსა ვითარმედ ძალ-მიძს ესე ყოფად? რქვეს მას: ჰე, უფალო. მაშინ შეახო ხელი თვალთა მათთა და რქვა მათ: სარწმუნოებისა თქვენისაებრ გეყავნ თქვენ და მეყსეულად აღეხილნეს თვალნი მათნი. იესო ქრისტემ შერისხა იგინი და უთხრა, რომ არავის უთხრან. მაგრამ ისინი გამოვიდნენ თუ არა ყველგან მოფინეს და შეატყობინეს ყველას რაც უყო მათ უფალმა. ესეთი მოწყალეობა უყო ამ ბრმებთა, რომელთაც არა ვითარი დამსახურება არა ჰქონდათ ამ მოწყალეობისა, გარდა ერთი სარწმუნოებისა. იესო ქრისტესათვის, რომელიც არის ნათელი და ნათლის მომნიჭებელი საკმაო იყო ეთქვა სიტყვა და სიტყვა საქმით ასრულდა. ბრმათ აღიარეს სარწმუნება და სარწმუნოებისათვის მიენიჭა მათ თვალთა მხერა. ესეთი დიდია და სასიამოვნო ღვთისათვის წრფელი სარწმუნოება მის ყოვლად შემძლებლობაზე.

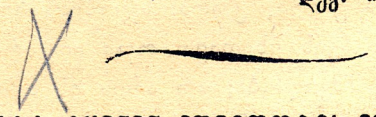
გვაქვს თუ არა ჩვენ, ძმანო, სარწმუნოება? თუ გვაქვს მაშინ ჩვენც ვიხილავთ ღვთის გასაკვირვებელ საქმეთა ჩვენს ხორციელ და სულიერ ცხოვრებაში. ღვთის გამოცხადებისამებრ უფალი ჩვენთან არის ყოველთვის, მე თქვენთანა ვარ უოველთვის და დასასრულამდე ამა ქვეყნისა. მე ყოველთვის ვხედავ მის საწაულლებს და მოწყალებას ყოველ დღეს ჩემს ცხოვრებაში და ვადიდებ მის მოწყალებას. როდესაც მე ვამბობ სახარებაში მოთხრობილ ბრძემებზე და მათ სასწაულებრივად განკურნებაზე იესო ქრისტესაგან მათი სარწმუნოებისათვის, მე მაგონდება სხვა ნაირი ბრძემები, ბრძემები, რომელნიც შეპყრობილნი არიან სულიერი სიბრძავეთ, რომელიც ბევრათ უფრო საშიშო და დამღუბველი არის სხეულის სიბრძავეზე. ეს არის სიბრძავე უსწავლელთა ან ჭარბად სწავლა მიძღებთა ეხლანდელი დროის ზოგიერთ პირთა, რომელნიც სიბრძნით შექმნილ ქვეყნიერებაში ღვთის მოქმედებას და განგებულებას ვერა ხედავენ, არამედ რაცხვენ ამ ქმნილებათა რაღაცა უბრალო შემთხვევით და თავიანთ გაჩენასაც მიაწერენ რაღაცა გაუგებარ უბრალო შემთხვევას და ამიტომ თავის სიცოცხლეს რაცხვენ რაღაცა სათამაშოდ და როცა ეს სათამაშო აღარ არსებობს მათ დაუზოგველათ ამტვრევენ მას, ესე იგი თავს იკვლენ. ან ჩაიდენენ რამდენიმე ბოროტ მოქმედებას სხვაზე და გაერთობიან სხვა კაცთა უბედურებით. ეს სიბრძავე უმეტესად როგორც მათთვის ისე საზოგადოებისთვის დამღუბველია, რომ ამისთანა ხალხი თავის თავს რაცხვენ მხედველად, განათლებულად და კეთილადაც, ხოლო სხვას ყველას, რომელნიც მათი ჯგუფის არ არიან—გაუნათლებლად, საზიზღრებად. ვკითხულობთ რა ყოველ დღე ცნობებს სხვა და სხვა შემთხვევებზე ჩვენ ფტყობილობთ კაცის კვლას, თავის მკვლელობას, ღოთობას, გარყვილებას, მოტაცებას ცარცვა-გლეჯას საზოგადოების კუთვნილებათა მთელი ქალაქების, დაბების და სოფლების გადაწვა და გადამღვებით. როდესაც შევიტყობთ ამ უბედურებათა რაოდენობას და შემთხვევათა ჩვენ მივდივართ იმ დასკვნამდის რომ ეს ხალხი განშორდნენ გაქრა, მათში სარწმუნოება და გაშორდნენ იგინი ღვთის ეკლე-

სიას, რომ იგინი დაბრძავედნ და დაბოდილობენ სიბნელეში და აღარა იციან თუ რას ელტვიან და რა შედეგი ექნება ყველა ამას. ჰოი ბოროტო დროვო! ჰოი ურწმუნოების დროვო. ჰოი დროვო, რომელიც მომასწავებელი ხარ საშინელი განსჯის დღისა. ეკრძალეთ, ძმანო, ამ სარწმუნოების სიბრძავეს, ამ სირევევს. ბოდიშს ვიხთი ამ სიტყვის ხმარებისათვის და მართალი უნდა გითხრათ სხვა სიტყვით არ შემიძლია გამოვსთქვა ის რასაც ჩადიან ეს ბატონები. სად არის ხალხში განათლების სისპეტაკე, განათლება სინდისისა? როგორ განქრა მათში განათლება სარწმუნოებისა?

არის მეორე გვარი სიბრძავე სულიერი, არის სიბრძავე მდაბიო ხალხისა, რომელმაც არ იცის სულ უსაჭიროესი სარწმუნოების ქვეშაირტებანი და ქრისტიანული ცხოვრების კანონები. გარნა ეს სიბრძავე მისატყვებელია იმ სიბრძავეზე, რომელზედაცა ზემოთ ვსთქვით: ეს სიბრძავე უნებლიეთია.

მტკიცეუ სდევათ, ძმანო, თავის ქრიტეს ეკლესიის სარწმუნოებაზე, რომელიც გასწავებს თქვენ ყოველივე კეთილს, სასარგებლოს, წმინდას, სულისთვის სასარგებლოს; ნუ უსმენთ ეხლანდელ სულელთა, რომელთაც მასწავლებელად ჰყავთ ეშმაკი და ამბობენ, რომ ქრისტიანე ხალხის აზროვნება გარყვნან, გქონდესთ თქვენს ცხოვრებაში შიში ღვთისა; გახსოვდეთ ნიდაგ რომ საშიშო არი მეორედ მოსვლა ქრისტესი და მისი საშინელი განსჯა მთელი ქვეყნისათვის და გულის მოდგინეთ აღასრულეთ მცნება უფლისა და თქვენი მოწოდება. აწავლეთ სარწმუნოება და აღასრულეთ ღვთის ნება. მიიღეთ განათლება და განათლდით, მიიღეთ კურთხევა, გასწორდით, აკურთხებდით და იკურთხებოდით ამინ.

ღკგ. ი. სერგეივი

ნებარ იყვნენ მუვილოვის-მყოფენი.

(თარგმანი.)

ცხრამეტი საუკუნე გავიდა მას შემდეგ რაც დედა-მიწაზე ვაისმა ტკბილ-სასიამოვნო გალობა ანგელოზთა: „დიდება მაღალთაშინა ღმერთსა, ქვე-

ყანასა ზედა მშვიდობა“. ქრისტემ, ემშვიდობებოდა რა თავის მოწაფეებს, უთხრა: მშვიდობასა დაგიტევებ თქვენ, მშვიდობასა ჩემსა მიქცემ თქვენ“ (იოან. 14,27).

მიუხედავად ამისა, ცხოვრების ხმაურობიან გზაზე მაინც არ სცხრება სასტიკი მღელვარება. გაშმაგებული ტალღები ერთმანეთში ირევიან, ქაფდებიან და ნაპირებს აწყდებიან. საშინელი კენესა გაისმის ყველგან; ღრიანცელი და ხმაურობა არ სცხრება. ჯაერობს ზღვა, ემღურება მღელვარებას. წინანდელი მოწმენდილი და მშვიდი ცა ეხლა შავი ღრუბლებით დაიფარა. ხალხი ჰკენესის, სტირის და სჩივის მღველვარებაზე, მაგრამ არ იცის საიდგან წარმოსდგება იგი. და ჩვენს გულში-კია მღელვარება, ჩვენს ერთმანეთის განწყობილებაშია მღელვარება: გაშმაგებული ტალღები—ეს განხეთქილება, მტრობა, უთანხმოება; შავი ღრუბლები—ეს ბოროტება და სიძულვილია. სად არის სიყვარული? სადაა ძმობა? სადაა ერთმანეთის პატიება და ნდობა? იმ ხალხს, რომლებსაც მიაჩნიათ თავის თავი ჩვენ მიმდევრად, ზოგჯერ არც-კი უნდა გაიგონოს ლაპარაკი ძმობაზე, თავის თავი მიაჩნია მხოლოდ მორწმუნედ და კეთილად, ხოლო სხვები ურწმუნოდ და გარყვნილად. ხალხი-კი, რომელმაც სარწმუნოება დაჰკარგა... ღმერთო ჩემო!... ის დასცილის, მასხარად იგდებს სხვის სიწმინდეს...

უფალო! დიდხანს გასტანს კიდევ მღელვარება? აღარ არის მშვიდობა არსად. თუ წარმოვიდგენთ ჩვენ, როგორ სცხოვრობდა ხალხი წინათ, ან როგორ სცხოვრობს ეხლა,—ჩვენ დავინახავთ რომ მთელი ათასი წლები ერთმანეთს მტრობენ; საშინელი ომები ათასობით ლუბამენ უდროვოდ ხალხს; რაღაც ბოროტი სიხარულით ხალხი სვამს თავის მოყვასის სისხლს... რა ხდება საზოგადოებაში?.. რა ხდება ოჯახში?.. რა ხდება ყველა ჩვენში?.. მაგრამ კმარა, კმარა! სჯობიან არ ვილაპარაკოთ! ყველა ჩვენ ვხედავთ, რომ არ არის ქვეყნად სანატრელი მშვიდობა; არ არის ის მშვიდობა, რომელიც გვახარა უფალომა იესო ქრისტემ, მოსრულმა ქვეყნად ყველას „შორიელთა და მახლობელთა“ (ეფ. 2,17). „მშვიდობასა დაგიტევებ თქვენ, მშვიდობასა ჩემსა მიგცემ თქვენ“ ეუბნებოდა ქრისტე გამოსამშვიდობებელ საუბარში მოწაფეებს (იოან. 14,27). უფალო! სადაა ეს მშვი-

დობა, რომელიც შენ დასტოვე? ვინ გაბედა დაერღვია შენი აღთქმა? ვინ ჩამოაგდო მღელვარება ცხოვრების ზღვაზე? ვინ აღძრა კენესა, რომელიც ისმის მასზე? ვინ, თუ არა ჩვენ თითონ? ვინ, თუ არა ჩვენმა ამპარტავნობამ, ჩვენმა თავმოყვარეობამ? ჩვენ ნამეტანი თავმოყვარეები ვართ, რომ სხვისი ტანჯვა დავინახოთ,—ჩვენ ვიცნობთ მარტო ჩვენ თავს, და სხვების დარდი-კი არა გვაქვს. ჩვენ ვართ მიზეზი იმ მღელვარებისა, რომლიდანაც ვიტანჯებით; ჩვენ თვითონ განვაგდეთ ჩვენგან მშვიდობა და სიყვარული...

წინასწარ იცოდა ეს ქრისტემ და სთქვა: „ნეტარ-იყვნენ მშვიდობის მყოფელნი“. რანაირი საყვედურით ხვდება ჩვენ სინილისს ეს მშვიდი მოწოდება მაცხოვრისა. ნეტარ არიან ისინი, რომელნიც ჰყოფენ მშვიდობას;—ჩვენ-კი იგი სრულიად განვაგდეთ, ნეტარ არიან, რომელნიც ამშვიდებენ მღელვარებას გულისას,—ჩვენ-კი ვთესავთ მტრობას და ბოროტებას. ნეტარ-იყვნენ მშვიდობის მყოფელნი... მშვიდობის-მყოფელნი! ამ ერთ სიტყვაში ასეთი დიდი კეთილი საქმეა, რომ მისი ერთი შეუარაცხყოფა სასირცხვილოა ჩვენთვის წინაშე ღვთისა, წინაშე ჩვენი სინილისისა. არა გვაქვს ჩვენ ნაწილი ნეტარებაში მშვიდობის-მყოფელთათანა,

გარნა, ძმანო, დიდი ხანი გასტანს მღელვარება? ნუ-თუ ამ ცხოვრების მღელვარებას ბოლო არ ექნება? ნუთუ არ დასცხრება ჩვენ შორის მტრობა, უთანხმოება? ოხ, ეხლაც რომ ვინმემ, როგორც ოდესღაც გალილევას ზღვაზე, უთხრას მღელვარებას: „დაჩუმიდი, დასცხერ!“ . ქარი და ზღვა გაუგონებდნენ მას! იქ გალილევას ზღვაზე იყო ქრისტე, იქ იყო ძე ღვთისა, იქ იყო ღმერთი, რომელმაც შეჰქმნა ცა და დედა-მიწა, რომელიც განაგებს ქარსა და მღელვარებას. მხოლოდ ცხოვრების მღელვარება ჩვენ თითონ შევქმენით, თითონ ჩვენ დაეთესეთ მტრობა, ჩვენ თითონ ვაჯავრებთ ერთმანეთს. და ამაში რომელიმე ხალხი-კი არ არის დამნაშავე; არა, ჩვენ ყველანი დამნაშავენი ვართ. ჩვენ თითონ შევქმენით მღელვარება და ჩვენ თითონვე უნდა დავამშვიდოთ იგი. აი სწორეთ აქ არიან საჭირონი მშვიდობის-მყოფელნი, და მართლაც ნეტარნი არიან იგინი.

მაგრამ ჩვენ დროში, ცხოვრების ასეთ გაჭირვებაში, ძნელია ჩვენთვის მშვიდობის-მყოფლობა?

—ღიახ, ძნელია, მაგრამ იმდენი ცხოვრების გაჭირვების გამო-კი არა, რამდენიც ჩვენი გულის ამპარტავნობისაგან.

როგორ ვიზრუნებთ ჩვენ ხალხთა შორის მშვიდობაზე, როცა ჩვენ საკუთარ გულში დღეს მღელვარება სამღურავისა! როგორ ვიფიქრებთ ჩვენ, რომ სხვებმა იცხოვრონ მშვიდობაში და თანხმობაში, თუ-კი თითონ ჩვენ მოკლებულნი ვიქნებით სიწყნარეს მოთმინებას და დიდ-სულოვანობას, ურომლებოდაც მშვიდობა არ შეიძლება? როგორ დავიცვამ მე ჩემი მოყვასის სულში მშვიდობას, თუ რომ ერთი უსიამოვნო სიტყვა იწვევს ჩემში მრისხანებას? ღიახ, თუ ესეა, მაშინ, რასაკვირველია, მცნება მშვიდობაზე ძნელი და შეუძლებელია, და ამისთვის ნეტარება მშვიდობის-მყოფელთა ჩვენთვის უცხოა და შორია.

მართალია, ჩვენ ცოტას ვაკეთებთ საზოგადო მშვიდობისთვის, მაგრამ ჩვენ გვინდა მშვიდობა, ჩვენ მივესწრათებით მისკენ. კარგია ესეც. მაგრამ ქრისტემ სთქვა, რომ ნეტარნი არიან არა „რომელთა შიოდეთ და სწყუროდეთ მშვიდობა“, არამედ ნეტარნი არიან „მშვიდობის-მყოფელნი“. ისინი-კი არ არიან ნეტარნი, რომელთაც მხოლოდ სიტყვით უნდათ მშვიდობა, არამედ ნეტარ-არიან რომელნიც ნამდვილად მშვიდობას ჰყოფენ. აქედგან ჩვენ შეგვიძლიან დავინახოთ, რამდენად დიდი და საჭიროა მშვიდობის-მყოფლობა, და როგორ უნდა შევასრულოთ იგი. მოვიგონოთ მაგალითები წმინდანთა, რომელთაც დაგვიტოვეს ჩვენ ნამდვილი ნიმუშები ამ სიკეთისა. მოვიგონოთ წმ. გრიგორი ღვთისმეტყველი, რომელიც პატრიარხოებაზედ უარს ამობდა იმისთვის მხოლოდ, რომ დაემშვიდებინა შურის მღელვარება თავის უკმაყოფილო მოცილეებში. მოვიგონოთ იოანე მოწყალე, რომელმაც სამართლიანად დასაჯა თავისი სამღვდლო კრებული და შემდეგ დიდის ბოდის-თხოვნით შენდობა მოსთხოვა მას, რადგანაც კრებული განრისხდა მასზე. აი ნამდვილი ნიმუშები-მშვიდობისა! აი ვის უნდა მივბაძოთ ჩვენ! აი როგორ უნდა ჩამოვაგდოთ მშვიდობა ჩვენ მოყვასთა შორის. მაგრამ პირველად უნდა დავამშვიდოთ მღელვარება ჩვენის საკუთარის გულისა, პირველად ჩვენ უნდა უარ-ვყოთ თავის-მოყვარება, ამპარტავნება, ჩვენში უნდა აღვზარდოთ სული მშვიდობისა, და ამით

ბევრს მშვიდობას შევიტანთ ცხოვრებაში. არ უნდა ვიამპარტავნოთ არც თავის სარწმუნოებით, არც თავის ურწმუნოებით, არც თავის განვითარებით. არ უნდა გავიციხოთ სხვა, არ უნდა ვეჭვიწულობდეთ სხვაში, უნდობლობა არ უნდა გვქადეს ჩვენ მოყვასთან, არამედ მთელის გულით უნდა შევიყვაროთ იგი, ვინც უნდა იყვეს, და როგორიც უნდა იყვეს. აი მთლად უბედურება იმაშია, მთლად ავადმყოფობა ჩვენის ღრობისა, რომ ჩვენ გავყავით ერთმანეთს, დაგვაფიწყდა, რომ ყველანი ჩვენ ძმანი ვართ ქრისტეს მიერ.

ძმანო! თუ ვინმემ შეურაცხება მოგვაყენა ჩვენ,ავიტანოთ იგი მოთმინებით, და მაშინ სინიდისი ჩვენის შეურაცხყოფლისა დაგვიბრუნებს ჩვენ იმას: ის თვითონ მოინდომებს ჩვენთან შერიგებას. მიუალერსოთ, განვახსნეთ, ნუგეში ვცეთ ღარიბს, შევეწიოთ მას, და იმის სულში ჩვენ დავთესავთ მშვიდობას. ქრისტეების გზაზე მოვებრუნოთ შეცდომილი და ჩვენ შევარიგებთ მას ღმერთთან. კეთილის, გულწრფელის, ალერსიანი სიტყვით მოვებრუნოთ მშვიდობისა და სიკეთის გზაზე ისინი, ვინც არიან მიხეზი განხეთქილებით. ამ მიხენისთვის ჩვენ არაფერი არ უნდა დავზოგოთ. ქრისტემ აიტანა ყველა შეურაცხება, დაცინვა, საშინელი ტანჯვა და სამარცხვინო სიკვდილი ჯვარზედ ორ ავაზაკთა შუა იმისთვის, რომ შეერიგებინა ცოდვილი კაცი ღმერთთან და მშვიდობა მიეცა მორწმუნეთათვის. თავის მტანჯველებს იმან არ უთხრა არც ერთი ურიგო სიტყვა. „ზიაკციე მახვილი აღგილსავე თვისსა, უთხრა მან პეტრეს, რომელსაც უნდოდა მახვილით მოსარჩლეობა გაეწია მისთვის, რამეთუ ყოველთა, რომელთა აღიღონ მახვილი, მახვილითა წარჰწყმდენ“ (მათ. 26, 52). „უკეთუ ბოროტსა ვეტყოდე; ჰსწამე ბოროტისათვის, უთხრა იმან მღვდელ-მთავრის მოსამსახურეს რომელმაც დაარტყა მას, უკეთუ კეთილსა, რაისათვის მცემ?“ (იოან. 19, 23). ასე ყველა განურჩევლად უწოდებდა უფალი მშვიდობისა და თანხმობისადმი.

ოხ! ნეტავი მშვიდობა და სიყვარული გამეფდეს ჩვენში! ერთმანეთისა ნუ გვეშინება, ნუ ვიამპარტავნებთ, გადავავდოთ ჩვენგან იჭენულობა, გადავავდოთ უნდობლობა ერთმანეთისადმი და შევერთდეთ ძმურ ოჯახად, რომლის თავიც ქრისტეა! იმის სახელით, ჩვენის შემრიგებლისა, მოუწოდს

ეკკლესია ყველას, ვისი გულიც არ დაყრუებულა თავის-მოყვარეობისა და ამპარტავნობისაგან, ყველას, ვისთვისაც მშვიდობა ქვეყნად, ვისაც გული შესტკივა თავის ძმების ტანჯვაზე, მოუწოდებს: შეასრულოს აღთქმა ჩვენის მაცხოვრისა და მიემსგავსოს მას, როგორც მაგალითს მშვიდობისას, მოთმინებისას და სიწყნარისას, რათა ჩვენც მივიღოთ მაღალი წოდება „ძეთა ღვთისათა“. აი მაშინ შესწყდება ცხოვრების მღვდელმადლობა, მაშინ ამოვისუნთქავთ ჩვენ მსუბუქად და ვიტყვი: „ქეშ-მარიტად ნეტარ-არიან მშვიდობის-მოყვარენი“!..

მღვ. იოანე ლუკიანოვი.

წიგნი „გამოსვლათა“.

ებრაელნი უნდა მომზადებულიყვნენ ეგვიპტიდან განთავისუფლებისათვის. ის თვე, რომელშიც ღმერთმა იხება ებრაელთა განთავისუფლება უნდა ყოფილიყო ამიერიდან პირველ თვედ წელიწადში; უწინ ებრაელნი წელიწადს იწყებდნენ შემოდგომის პირველი თვით, რომელსაც ერქვა „ტიშრი“ და რომელიც ეთანაბრებოდა ენკენისთვის ბოლოს და ღვინობისთვის (მწიფობისთვის) დამღვეს. ეხლა კი ებრაელთ, განთავისუფლების შემდეგ, წელიწადი უნდა დაეწყოს ახალი თვით, რომელითაც იწყებოდა გაზაფხული; ღვთის ნებით დრო ბუნების განახლების უნდა ყოფილიყო მისი წყალობის განახლების დროთ ებრაელთათვის. ამ ახალი თვის ათს რიცხვს ყველა ებრაელის ოჯახს უნდა ეშოვნა მამალი კრავი (ვერძი), ერთი წლისა, უმანკო, უზადო, იგი არ უნდა ყოფილიყო არც ბრმა, არც შემუსვრილი, არც ენა-კვეთილი, არც ყურ კვეთილი არც განტეხილი, არც მღიერი (მუნანი), არც მეფხანოანი (ქეციანი) (ლევ. 22,22)*) თუ ოჯახი მცირე რიცხვოვანი იყო ასე რომ ერთი კრავის შექმა არ შეეძლო, მაშინ რავოდენიმე ოჯახი ერთად უნდა შეერთებულიყო; აყვანილი კრავი უნდა შეენახათ ოთხი დღე და ახალი თვის თოთხმეტ რიცხვს საღამოთი უნდა დაეკლათ; სისხლი ამ კრავისა უნდა წაესვათ ჯვარადინად კარებზე გარედან, როგორც ნიშანი მისი, რომ ამ სახლში სცხოვრებს ებრაელი; ეს კრავი მთლად დაუჭრელად უნდა შეეწვათ ნაკვერცხალზე და შეექმათ ღამე; თან უნდა შეეტა-

ნებინათ გაუღვივარი პური ანუ ხმიადი და ვეჯის ურდუი (ხავსი):

გაუღვივარი პური არ არის ისე გემრიელი, როგორც გაღვივებული; იმ პურს და მწარე ბალახებს უნდა გაეხსენებინათ ებრაელთათვის სიმწარე და შევიწროება ეგვიპტეში ცხოვრების დროს.

ცეცხლზე შემწვარი კრავი მთლად უნდა შეექმნათ ძვლების შეუმუსვრელად; ხოლო თუ შეუქმელი დარჩებოდა რამე, ის მეორე დღესაც ცეცხლში უნდა დაეწვათ. ჭამის დრო ებრაელნი უნდა ყოფილიყვნენ ჩაცმულ დახურულნი, წელ მორტყმულნი, სამგზართო გამზადებულნი ებრაელებმა აღსრულეს ეს ბრძანება უფლისა მოსესგან გადმოცემული.

შუა ღამეს დიდი ტირილი და წუხილი შეუდგათ მეგვიპტელებს, რადგანაც მათ ყველას, მეფიდან დაწყებული უკანასკნელ მონამდე, დაეხოცათ პირმშო შვილები და საქონელი, ებრაელები კი გადარჩნენ. ფარაონ მოუწოდა მოსეს და არონს და ნება მისცა მათ წაეყვანათ ებრაელნი სალოცავად სამი დღის სავალზე დიდიდან პატარაიანად და საქონელით. ებრაელმა ქალებმა გამუართვეს მეგვიპტელებს ოქრო ვერცხლის ნივთები, როგორც წინათვე ნაბრძანები ჰქონდათ და წარვიდნენ ებრაელნი რამესათ საქაღათად; ესრეთ გამოიყვანა უფაჟმან ძენი ისრაელისნი ქვეყნათ. (თ. 12).

კრავის დაკვლას და მის ჭამას ეწოდება „ზატიკი უფლისა“; ზატიკი, ანუ განთავისუფლება, გამოხსნა, რედგანაც ამის შემდეგ იხსნა უფალმა ებრაელნი ეგვიპტიდან.

ახალი აღთქმის საღვთოწერილის განმარტებით, ძველი აღთქმის კრავი ზატიკისა მოასწავებდა იესო ქრისტეს. აი მსგავსებაც. საზატიკო კრავი უნდა გამოერჩიათ მთელი ცხვრის ფარიდან, იესოც საუკუნეთგანვე წინაგანმზადებულ იყო კაცთა ნათესავთათვის საწებლად და როგორც ტარიგი დაკლულ იქმნა დასაბამითგანვე საფლისა (გამოცხ. 13,8); საზატიკო მსხვერპლისთვის საჭირო იყო ვერძი-მამალი კრავი, აგრეთვე ქვეყნისთვის მსხვერპლად უნდა შეწირულიყო ღმერთ მამაკაცი, ძე ღვთისა, რომელმაც მიიღო ბუნება მამაკაცისა; კრავი უნდა ამო-

*) თუ კრავი რაიმე მიზეზის გამო არ იშოვებოდა; მაშინ შეიძლებოდა თხის თიკანიც გამოერჩიათ.

ერჩიათ უმანკო, უზადო, რომ მას არ ჰქონოდა რაიმე ხორციელი ნაკლი, ეგრეთვე იესო ქრისტესაც საღვთო წერილი უწოდებს წმიდად, უმანკოდ, შეუგინებლად, ცოდვილთაგან განშორებულად, უბიწოდ (1 პეტრე 1, 19; ებრ. 7, 29) და მიაწერს მას სისრულეს ღვთაებრივი კაცობრივი ბუნებისას; საზატიკო კრავი იკვლოდა მიმწუნხად—სალამოთი, იესო ქრისტემაც ხორციითა სიკდილისა გემო იხილა სალამოთი; ქამის დროს კრავის ძვლები არ უნდა შეემუსრათ, არც ქრისტეს ძვალი შემუსვრილა ჯვარ ცმის ჟამს; დაკლული კრავის სისხლის მეოხებით ურიანი უნებლად და უზარალოდ გადარჩნენ მმუსვრელ ანგელოზს, მორწმუნენიც ქრისტეს სისხლით მოიხსნებიან ღვთის რისხვისაგან; კრავის ხორცის ქამა აკავშირებდა და აერთებდა ებრაელებს ღმერთთან, აგრეთვე მორწმუნენიც იესოს სისხლის და ხორცის მიღებით მჭიდროდ უკავშირდებიან მას.

ნაწილი მეორე თთ. XIII—XVIII.

ებრაელები დაბანაკდნენ სოქოთს; აქ ღმერთმა გამოუცხადა მოსეს რჯული ანუ კანონი პირმშოთა შეწირვის შესახებ. ებრაელის ყოველსავე ოჯახს უნდა შეეწირნა ღვთისათვის დედისგან შობილი შვილი; აგრეთვე უნდა შეეწირათ პირველი შვილი ყოველივე ცხოვლისა; არა წმიდა ცხოველი, მაგალ. ვირი უნდა შეეცვალოთ ცხვრით, ან გამოესყიდნათ. თუ შვილი ჰკითხავდა მამას, რათა სწირავდა ის ღმერთს პირმშოს, მამას უნდა აეხსნა, რომ ეს იმისი სახსოვარია, როგორც შემუსრა ღმერთმან პირმშონი ეგვიპტისანი კაციდან პირუტყვამდე და გამოიხსნა ებრაელნი ხელითა მტკიცითა მონებისაგან.

ეგვიპტიდან წამოსვლის დროს, მოსემ თან წამოიღო იოსების ძვლები, თანახმად მისი ანდერძისა; სოქოთიდან აიშალნენ ებრაელნი და წამოვიდნენ ოთომს უდაბნოში და იქ დაიბანაკეს. ღმერთი უძღვდა მათ სვეტითა ღრუბლისათა უჩვენებდა მათ გზას და ღამე სვეტითა ცეცხლისათა უნათებდა მათ (თ. 12).

გესემიდან გამოსულნი ებრაელნი აღთქმის ქვეყანაში პირდაპირი სწორე გზით არ წასულან; ისინი, ღვთის ბრძანებით, გაემართნენ სამხრეთით, არა ჩვეულებრივი გზით, მეწამულ ზღვისკენ. ებრაელთა მგზავრობას ამ გვარმა მიმართულებამ შეცდომაში შეიყვანა ფარაო; მას ეგონა, რომ ებრაელებს გზა აერიათ; მიცვალბულთა დამარხვის შემდეგ, ფარაომ მოისურვა ებრაელების უკან მობრუნება,

და ადვილიც ეგონა ეს რადგანაც, მისი აზრით, გზა-დაბნეული ებრაელნი უმიზნოთ დადიოდნენ უდაბნოში; ფარაომ შეაგროვა ცხენოსანი ჯარი და გამოედევნა ებრაელებს უკან; ებრაელნი შეშინდნენ და დაიწყეს ღრტვინვა მოსეზე: „განა ეგვიპტეში აღარ იყო ჩვენთვის საკმარისი სასაფლაოვო ადგილი, რომ ამ უდაბნოში არ ამოვწყვეტილიყავით ეგვიპტელთაგანაო?“ მოსემ, რომელიც გულმხურვალედ ლოცულობდა, დაამშვიდა ხალხი და უთხრა: „უფაღი ბრძანდეს თქვენ წილ,“ ღრუბლის სვეტი ჩადგა ებრაელთა და ფაროს ჯარის შუა; მოსემ, ღვთის ბრძანებით, დაარტყა კვერთხი ზღვას, ამოვარდა ქარი, გაყო წყალი ორად, წყალი როგორც კედელი დადგა აქეთ იქით და გამოჩნდა ხმელი ფსკერი ზღვის; ებრაელებმა მშვიდდომით გაიარეს ზღვის ძირზე და გავიდნენ მეორე ნაპირზე; მეგვიპტელებმა გაიგეს ურიების მოძრაობა და გამოეკიდნენ; მაგრამ ამ დროს მოსემ, ღვთის ბრძანებით, განიპყრო ხელი ზღვაზე, წყალი შეეთდა და შთანთქა ფარაო მთელი მისი ჯარით. ამ დღეს სრულდა ისხნა უფაღმან ერი თვასი ხელთაგან მეგვიპტელთასა (თ. 14).

მეწამული ზღვის წიაღსვლა ებრაელთაგან იყო სასწაულებრივი; მისი ახსნა არ შეიძლება რომელიმე ბუნებრივი მოვლენით, მაგ. წყლის უკუ მიქცევით; მოსე ამოხს, რომ ებრაელთა წიაღსვლის დროს წყალი იგი იყო ზღუდე მარჯვნივ მათდა და ზღუდე მარცხნივ, რაც არა ხდება ზღვაში წყლის უკუმიქცევის დროს.

ამ წიაღსვლას დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა ებრაელთათვის; ამის შემდეგ ისინი სრულიად განთავისუფლდნენ წარმართ მეგვიპტეთა უღლისგან და შიში მეგვიპტელთაგან შეიცვალა მათში ქვეშაობითი ღვთის შიშით, მოკრძალებით მისდამი და ღვთის სარწმუნოებით. წმ. პავლე მოციქულის აზრით, მეწამული ზღვის წიაღსვლა მოასწავებდა საიდუმლო ნათლისღებას. როგორც ებრაელნი, ზღვის წიაღსვლით, გადარჩნენ დაღუპვას ფარაოს ჯარისაგან და მოსვრას, ეგრეთვე მორწმუნენიც საიდუმლო ნათლის ღვთის იხნებიანო სულიერი დაღუპვისაგან; გარდა ამისა ეკლესიის სწავლით. „ზღვასა მას ზედა მეწამულსა უქორწინებელისა სძლის სახე გამეისახოდა ოდესმე.“

ზღვის წიაღსვლის შემდეგ მოსემ და ყველა

ებრაელებმა შესწირეს მადლობა ღმერთსა; მათ სთქვეს სამადლობელი საგალობელი, რომელიც გამოხატულია ძლიერება იეგოვასი, შიში, რომელიც შეიპყრო მეზობელი ერები ფარაოს დაღუპვის გამო და თხოვნა, რომ ღმერთმა შემდეგშიც დააიფაროს ერი ისრაილისა მტრისაგან.

ზღვის ნაპირიდან ებრაელნი წავიდნენ სუკისის უდაბნოში; გზაში მათ ძალიან გაუჭირდათ, რადგანაც სამი დღის განმავლობაში წყალი არ დაუღვიათ; შემდეგ იგინი მოვიდნენ შეკრად; აქ მათ წყალი ნახეს, მაგრამ სიმწარის გამო მისი დაღვევა არ შეიძლებოდა; ებრაელებმა დაიწყეს დრტვინვა მოსეზე; ღვთის ბრძანებით, მოსემ ჩააგდო ამ წყალში ძელი და წყალი დატკბა; აქედან წავიდნენ ებრაელნი სელიმში, სადაც ნახეს 12 წყარო და 70 ხე ღანჯის კუდის ანუ ფინიკისა; აქ დაისვენეს (თ. 15.)

სელიმში დასვენების შემდეგ ურიანი წავიდნენ სინას უდაბნოში, რომელიც მდებარეობს სინა მთის და სელიმს შუა. კვლად იწყეს ებრაელებმა დრტვინვა მოსეზე და არონზე; მათ მოაგონდათ ეგვიპტე, სადაც მძღრისათ სკამდნენ ხორცსა და პურსა. აქ უდაბნოში კი შიოდათ, ღმერთმა უბრძანა მოსეს: მწუხრი სჭამეთ ხორცსა და განთიად განძღეთ პურითა და სცნათ, რამეთუ მე ვარ უფალი ღმერთი თქვენი. მართლაც საღამოთი დაუბერა ქარმა და მორეკა ბევრი მწყერები, ურიები იჭერდნენ და სკამდნენ მათ; დილით კი მათ ნახეს, რომ დედამიწაზე ეყარა: მწვლილი, ვითარცა ქინძის თესლი და სპეტაკი, ვითარცა თფლი; ებრაელნი გაკვირვებით ეკითხებოდნენ ერთმანეთს რაი არს ესე? მოსემ უთხრა: ესე იგი არის პური, რამელიც მოგცა თქვენ უფალმან ჭამად; ეს იყო მანანა; ღვთის ბრძანებით ყველას საკმარი მანანა უნდა შეეკრიბნა; ზოგმა სიხარბით მეტი შეკრიბნა და შეინახეს მეორე დღისათვის, მაგრამ ამ შენახულს მანანას დაერია მატლი. ის აყროლდა; ასე დაისაჯნენ ზოგნი გაუმაძღრობისათვის. მეექვსე დღეს კი ურიებმა აკრიფეს ორი დღის სამყოფი მანანა, რადგანაც მეშვიდე დღეს შაბათი იყო (თ. 16).

აქედან ურიები წავიდნენ რაფიდინის უდაბნოში; აქ მათ შემოაკლდათ წყალი და ჩვეულებრივ იწყეს დრტვინვა მოსეზე; ღვთის ბრძანებით, მოსემ კლდიდან გამოუდინა მათ წყალი. ამ უდაბნოში ურიებს მოუხდათ შეტაკება ამაღუკთან; ისომ, მო-

სეს ბრძანებით, შეკრიბნა კაცი ძლიერნი ებრაელთა შორის და შეება ამაღუკს; მოსე კი ხელ განყრობით ლოცულობდა მთაზე. როცა მოსეს ხელები გაპყრობილი ექირა, მაშინ ებრაელნი სძლევდნენ მტერს, ხოლო; როცა ჩამოიშვებდა ხელებს, მაშინ ამაღუკი სძლევდა ებრაელებს. რადგანაც მოსეს არ შეეძლო დიდი ხანი განპყრობით სჭეროდა ხელები, ამიტომ არონმა და ორმა აქეთ იქიდან დაუჭირეს მას ხელები განპყრობით და ისომ საღამომდე შემუსრა მტერი. ამ ადგილზე სახსოვრად მოსემ აღაშენა საკუთხვეელი (თ. 17).

მოსეს სიმამრმა იოთორ მღვდელმა გაიგო დაწვრილებით ამბავი ებრაელთა გამოსვლისა ეგვიპტიდან, გაიგო უფლის ძლიერება და წყალობა მისი ებრაელებზე; რაფიდინის უდაბნოში მან მიუყვანა მოსეს ცალ-შვილი.—ერთს დღეს მოსემ ჩვეულებრივად იწყა თავის კარავის წინ გარჩევა სხვა და სხვა საქმეებისა; ყველა საქმეებს თვითონ არჩევდა და სწყვეტდა იოთორმა დაინახა, რომ ძნელი იყო ერთი კაცისათვის ბევრი საქმეების გადაწყვეტა და გარჩევა და ურჩია ხალხს და მოსეს, რომ თვითონ ხალხს ამოერჩია პატიოსანი, ღვთის მოშიში, მართალი და ამპარტავნების მოძულე კაცები და დაედგინათ ისინი ათასის, ასის, ერგასის და ათის თავებათ და მწერლებათ; ამთ უნდა გადაეწყვიტათ ყოველივე მცირე მნიშვნელოვანი საქმე, ხოლო დიდი საქმის გადაწყვეტა უნდა მიენდოთ მოსესთვის. ყველას მოეწონა ეს რჩევა იოთორისა და ღდასრულეს კიდევ იგი (თ. 18).

ნაწილი მესამე თთ. XIX—XV.

ეგვიპტიდან გამოსვლის შემდეგ მესამე თვეს ებრაელნი მივიდნენ სინას მთასთან და აქ დაბანაკდნენ. აქ ღმერთმა გამოუცხადა მოსეს, რომ მას სურს დასდვას ერთთან აღთქმა; ღმერთი, როგორც მეფე გამოირჩევს ებრაელებს ყველა სხვა ერთაგან; მოსემ გადასცა ერს ღვთის ბრძანება, ერმა უთხრა: უფელივე, რაც სთქვა ღმერთმან ვისმინათ და ვყოთ; შემდეგ ღმერთმა უბრძანა ყველას; რომ შემდეგი ორი დღის განმავლობაში მომზადებულიყვნენ ღვთის მისაღებად, რომელიც გამოცხადებოდა ღრუბლითა და ელვა-ქუხილში და რომ არავინ კაცთა და პირუტყვთაგანი არ მიკარებოდა მთას.

მესამე დღეს ღმერთი გამოაცხადა სინას მთაზე, ხალხი მიუახლოვდა მთას და ისმენდა ღვთისას, რომელიც ბრძანებდა სჯულს. (ი. 19).

ღმერთმა მისცა ებრაელთ პირველად ათი მცნება, რომლებშიც გამოსახულია დამოკიდებულება კაცისა ღმერთთან და მოყვასთან. პირველი ოთხი მცნება მოითხოვს კაცისგან სიყვარულს ერთის ღვთისას, უკრძალავს კერპთმსახურებას და ცრუმორწმუნეობას; კაცმა უბრალოდ არ უნდა წარმოასტკვას ღვთის სახელი; კაცი უნდა პატივით ეპყრობოდეს მშობლებს და ყველა კაცსაც; არ უნდა შეეხოს კაცი მოყვის სიცოცხლეს, საკუთრებას, არ იმრუშოს, არ დასწამოს მას ცილი და საზოგადოდ არაფერი ენება არ მიაყენოს მოყვას. ეს მცნებანი წარმოთქმულ იქმნენ მთელი ერის სასმენლად (თ. 20).

გარდა ამისა, ღმერთმა მისცა მოსეს კანონები, ანუ სჯული და კანონები შესახებ მონებისა, ნებისთ ანუ უნებლიეთ მკვლელობისა, დედმამის შეურაცხყოფისა, ყრმათა ძალით მოტაცებისა და გაყიდვისა, ჩხუბის დროს ცემისა და დაჭრისა ან მოკვლისა, ორსული ქალის ცემისა, შურის ძიებისა, ცხოველთაგან მოკვლისა; შესახებ საკუთრების დაცვისა, ქალწულთა შეურაცხყოფისა, შესახებ მისანთა და კერპთმსახურთა, ქვრივთა და ობოლთა, შესახებ ღვთისთვის შეწირვისა მოსავლის პირველ ნაყოფთა და პირმშოთა, ნამხეცევი ხორცის არ ჭამისა; სჯული შესახებ მოსამართლეთა, მეშვიდე წლის და მეშვიდე დღის, ე. ი. შაბათის მოსვენებისა და სამი დღესასწაულის დაწესებისა; ეს დღესასწაულები არიან 1, უცომობისა 2, დღესასწაული პირველ ნაყოფთა მკისა და 3, ნაყოფთა შეკრებისა წლის დამლევს; ღმერთმა აღუთქვა მათ მოვლინება ანგელოზისა, რომელიც წარუძღვებოდა ებრაელთ აღთქმის ქვეყანაში, სადაც მათ მოელოდათ ყოველი სიკეთე (თთ. 21, 22 და 23).

შემდეგ სჯულის მიცემისა, ღმერთმა უბრძანა მოსეს აეყვანა მთაზე არონი მისი შვილებით და სამოცდა ათი მოხუცებული ისრაილი; მოსემ გადასცა

სჯული ხალხსა, აღაშენა მთის ძირში საკურხვევლი თორმეტ ქვისგან და უბრძანა 12 ჭაბუკს შეეწირათ მსხვერპლი ღვთისათვის; მათაც შესწირეს მსხვერპლი; მოსემ შეაგროვა სისხლი დაკლულ სამსხვერპლო ცხოველთა და შთაასხა სასმისში, ზოგი კი დააქცია სამსხვერპლოს გარშემო; შემდეგ მან წაუკითხა სჯულის წიგნი ხალხს; ხალხმა უთხრა: ყოველივე, რამელი სთქვა უფალმან, გეოთ და ვისმინოთ; შემდეგ მოსემ ასხურა ხალხი სასმისში შეგროვილი სისხლით და უთხრა მათ: ესე სისხლი არს აღთქმისა, რამელი აღუთქვა უფალმან ყოველთა თვის სიტყვათა ამათ.—ყურადღების ღირსია ხალხის სხურება სისხლით; ეს სისხლი იყო დამტკიცება აღთქმისა ღვთისა და ხალხის შორის; მაგრამ ამგვარი მნიშვნელობა ჰქონდა მას მიტომ, რომ იგი მოასწავებდა მაცხოვრებელს სისხლს ქრისტესას, რომლის სიკვდილმაც აღადგინა დარღვეული კავშირი ღმთის და კაცთა შორის.

შემდეგ მოსე და მოხუცებულნი ავიდნენ მთაზე, იხილეს ადგილი, სადაც იდგა უფალი ღმერთი ისრაილისა, თაყნანი სცეს მას და ჩამოვიდნენ; ამის შემდეგ მოსე მარტოკა ავიდა მთაზე, სადაც დაჰყო 40 დღელამე; დროებით თავისი თანამდებობა მოსემ გადასცა არონს და ორს (თ. 24).

მთაზე ყოფის დროს მოსემ, სხვათა შორის, მიიღო ბრძანება აღეშენებინა კარავი სწამებულისა, რომელიც უნდა ყოფილიყო ებრაელთათვის შესაკრებელ და სამლოცველო ადგილად.

შ ი ნ ა ა რ ს ი.

სალიტარატურა განმარტება: იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოების დეპუტატების უკანასკნელი კრების გამო, დამსწრე.—იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოების საკურალდებოდ. „ამირანი“.—გიორგობა, არქიმ. პიროსისა.—რუსეთი და ოსმალეთი, დ. ღ.—ხალი ამბები და შენიშვნები.

სწავლა და შეცნობა ქრისტიანობრივ სარწმუნოებასა და კათილ-წმინდაზე: ჩვენნი ბრძეები, დეკ. ი. სერგიევი.—ნეტარ იყვნენ მშვიდობის მყოფელნი. მღვ იოანე ლუკიანოვისა,—წიგნი გამოსვლათა.—განცხადებანი.

სანაშრომრიუმი

და

საზაფხულო სამუღვი

ექიმის ვახტანგ დ. ლამბაშიძისა

„პატარა-ცემში“, ბაკურიანის რკინის გზაზე.

წელიწადი

მეხუთე

1908.

საზაფხულო
მთის სადგური
4400 ფუტის
სიმაღლეზედ.

სამკურნალო საშუალებად არის დასახული:

- 1) მთის წმინდა ჰაერა, მზატე, გრილი, ფიჭვის სუნით შეზავებული და ყოველ-გვარ უსუფსაობას მოშორებული;
- 2) გონებისა და სხეულის დასვენება, სრული მუდრძობა, შუა-გულ ტუეში ყოფნა, უსიამოვნო ხმაურების მოშორებით;
- 3) უხვი საზრდოობა დღეში ხუთჯერ: საუზმე დილის 8 ს., შერე 10 ს., სადილი 1 ს., სახსარი 4 ს., ვახში 7 ს.,
- 4) წელით ექიმობა;
- 5) სხვა და სხვა გვარი შექცევა-თამაშობა;
- 6) სამკურნალო ვარჯიშობა;
- 7) სახალისო და გასართობი სამუშაო და სხვა და სხვა ხელ-საქმე, საადვილო და სხეულისათვის მარტებული თვითუღის აკუმულაციასთან შერწყული;
- 8) ჯგუფებად სეირნობა და მოგზაურობა ახლო მიდამოებში, და სს.

ყოველი ზემოხსენებული საშუალება შემდეგულია მეცნიერებისაგან დამტკიცებულ წესისამებრ და კერძოდ თვითუღის აკუმულაციასთან არის შეფარებული, ექიმის მუდმივ ხელმძღვანელობით.

დაწვრილებით ცნობების შესტყობად მსურველთ უნდა მიმართონ ექიმს ვახტანგ დავითის ძეს ღამბაშიძეს, მისის 31-მდე ქალაქ თბილისს, შემდეგ-კი ბორჯობით, ზატარა-ცემის სასტორიუმში.

მისასვლელი გზა: ბორჯომიდან ორი საათის სავალზედ, ბაკურიანის რკინის გზით, მე-25 ვერსზე სადგურ ნიკოლაევოს შემდეგ საკუთარი ბაქანია: „ღამბაშიძის ბაქანია“, (Платформа) სადაც ყოველი სახალისო მატარებელი ჩერდება საკუთრად სასტორიუმისათვის.

მატარებლების მიმოსვლა ბორჯომიდან ბაკურიანამდე და უკან — დღეში ორჯერ.

„პატარა-ცემში“ მდებარეობს ბორჯომის ხეობაში, თრიალეთის ქედის ერთ-ერთ კალთაზედ, ბაკურიანის რკინის გზაზედ, სადგურ ნიკოლაევოსა და საკოჭავს შუა, მალმობ ვაკეზედ, 4400 ფუტის ანუ 1340 მეტრის სიმაღლეზედ. 230 ფუტით მაღალია აბასთუმანზე).

მიიღებიან: ვინც არის ნაავადმყოფარი, სხვა და სხვა სნეულებისაგან დაღლილ-დასუსტებული, მეტადრე ვისაც გამოვლილი აქვს განმეორებით: ინფლუენცა, ბრონხიტი, ფილტვის სხვა-და-სხვა ავადმყოფობა; ვინც მადა-დაკარგულია, სისხლ-ნაკლები, ნერვებ-აშლილი, ჭაობის ციებით ანუ ტყირპის გადიდებით დასუსტებული; ვისაც სხეული დასძაბუნებია ჰაერის, სინათლისა და საზრდოს ნაკლებულობით, ან ცხოვრების შეუფერებელ პირობებით; სტომაქისა და ნაწლავების აშლილობით დასნეულებული, გონებით მოქანცულნი და საერთოდ ყველანი, ვისაც-კი სამკურნალო მეცნიერების რჩევით ესაჭიროება: ჰაერის გამოცვლა, დასვენება, სხეულის გამაგრება და ქალაქის მორიდება ცხელ ზაფხულის თვეებში.

არ მიიღებიან: ნეოლიარე ავადმყოფნი, რომელიმე გადამდებ სენით შეპყრობილნი, ფილტვის სიკვლეპით დაავადმყოფებულნი, სულით ავადმყოფნი და არც ისინი, ვისაც რომელიმე მიზეზისა გამო მალაღმთა-ადგილს ყოფნა სარგებლობას ვერ მოუტანს.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. დ. ღამბაშიძე, 15 მაისი 1908 წ.

სჯამბა ჟურნალის „მწყემსი“-ს რედაქციისა (დეკ. დ. ბ. ღამბაშიძისა) ყვირილა საკუთარ სახლში.